

te halen. Dat kan niet anders. Iedereen kijkt er in Europa zo tegen aan, iedereen zegt dat consolidatie moet.”

Waarom gebeurt dat dan niet?

“Gezien de toestand op de financiële markten, zouden mensen dan het bedrijf nu willen verkopen? En geld voor een overname krijg je in deze industrie ook niet. Een andere oplossing – het samenvoegen van bedrijven, het waarderen van bedrijven – stuit op veel buikpijn. Met de huidige resultaten is de waarde van de bedrijven omlaag gegaan. Zouden ze gelijkmatig omlaag zijn gegaan, dan houd je dezelfde verhoudingen, maar dat is niet het geval. Dus er zitten veel spanningen en emoties in deze markt.”

Ziet u een uitweg?

“Ja, maar alleen in consolidatie. In 2006-2007 wisten we het, waren we stappen aan het zetten. Maar door de verandering van de financiële markten én de economische terugslag is het allemaal veel moeilijker geworden. Mijn voorspelling is dat er consolidatie zal plaatsvinden, koud of warm, het gaat gebeuren, daar ben ik honderd procent van overtuigd. Maar wat ik niet kan zeggen is: wie met wie. En de vraag is: hoe snel gaat het gebeuren? Nee, in 2009 nog niet, maar in 2010 zou het kunnen.”

Op de financiële markten bestaat de indruk dat de recessie ten einde is, dat kan helpen.

“Nee, dat stemt mij nog niet gunstig. In onze industrie vinden we dat niet terug. Ik verwacht dat we in het vierde kwartaal van 2010 een herstel zouden kunnen zien. Bertelsmann houdt het op 2011. En een deel van het herstel dat nu lijkt plaats te vinden, komt door overheidssteuning en niet zozeer doordat de economie zich zelfstandig herstelt. Als de overheidssteun wegvalt en de economie zich niet zelfstandig voldoende herstelt, kan er een terugval komen. Maar dat weten de overheden ook. Ik veronderstel dat ze voorlopig niet stoppen met stimuleren, omdat de economie onvoldoende vaste grond onder de voeten heeft.”

In volume heeft u marktaandeel gewonnen, dat is toch een lichtpuntje?

“Ja. Volumetechnisch is het zelfs een hele goede prestatie binnen de markt, zo kijken ook collega-drukkers ernaar. Alleen is het prijsverval dat met die volumes gepaard gaat natuurlijk evengoed gigantisch. Maar vanuit de reputatie die het merk Roto Smeets heeft in Europa en de gezonde balans denken wij dat klanten een veilige haven zoeken. Ze vragen zich af welke partij straks nog zal bestaan. Partijen zien Roto

MARK VAN DEN BRINK